

KAUNIAISTEN SEURAKUNTAYHTYMÄ YMPÄRISTÖOHJELMA 2026–2030

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KAUNIAISTEN SEURAKUNTAYHTYMÄ
GRANKULLA KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

Hyväksytty Yhteisessä kirkkoneuvostossa 20.10.2025 (8 §)

Sisältö

1. ESIPUHE JA JOHDANTO.....	1
2. KIRKON YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ	2
3. TOIMINTA JA TALOUS	7
4. YMPÄRISTÖKASVATUS.....	11
5. JÄTEHUOLTO JA KIERTOTALOUS.....	15
9. RUOKA JA KEITTIÖT	21
7. ENERGIA, KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖNHOITO	26
8. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET.....	32
9. METSÄT JA MUUT LUONNONALUEET	37
10. LIIKENNE	38
11. TAVOITTEET KAUSILLE 2026-2030.....	40

1. ESIPUHE JA JOHDANTO

”Kaikki metsän puut taputtavat käsiään.”

Raamatun Jesajan tekstistä nousee ajatus, että luonto kiittää. On hyvä ajatella maailmaamme positiivisen kautta. Maapallo on tärkeä kotimme, ja meidän tulee vaalia kaikkea täällä elävää itseämme ja tulevia sukupolvia varten.

Luonnon ja ympäristön suojeleminen ja vaaliminen on tullut koko ajan ajankohtaisemmaksi. Ilmaston lämpeneminen ja siitä seuraavat katastrofit eivät näy vain jossakin kaukaa, vaan myös omassa lähiympäristössämme. Kesät kuumenevat meilläkin ja Itämeren rehevöityminen näkyy jo rannan aalloissa. Kun yhteinen ongelma on silmiemme edessä, se on samalla sekä uhka että mahdollisuus. Uhka siten, että luonto ei voi hyvin, mutta mahdollisuus siten että asia herättää toimimaan. Kristillinen uskomme näkee luomakunnan Jumalan pyhänä lahjana, jota meille on annettu tehtäväksi hoitaa ja ylläpitää.

Kauniaisten seurakuntien ympäristöohjelma ei ole laadittu ongelmalähtöisesti. Ympäristön hoitaminen ja ylläpitäminen on laaja tehtävä. Tähän sisältyy niin toiminnalliset ja taloudelliset asiat ja toisaalta ympäristökasvatus, joka on yhteisen uskomme luonteva osa. Arjen konkretiaa löytyy niin energia-asioissa, kiinteistönhoidossa, keittiötoiminnassa, kiertotalouden suhteen sekä jätehuollonkin osalta. Liikenneasioiden sekä viheralueiden hoitaminen ovat myös osa lähiympäristömme vaalimista.

Kiitän tämän ympäristöohjelman tekijöitä Nina Cross, Tage Lampén, Paula Calais, Jona Granlund, Johanna Degerman, Sonja Holkerinoja, Daniel Nyberg ja Eeva-Mari Salmi, erittäin laadukkaasta työstä. Tässä ympäristöohjelmassa löytyy tehtävää ja haastetta meille jokaiselle. Yhteinen tehtävämme on jatkaa hyvää työtä, mutta myös nostaa rimaa korkeammalle ja toimia vielä entistäkin paremmin. Saamme elää toivossa, että joskus vielä koittaa päivä, jolloin kaikki metsän puut taputtavat käsiään, koska luonnon vointi on kääntynyt parempaan päin.

Ulrik Sandell
kirkkoherra
seurakuntayhtymän johtaja

LUKIJALLE

Tämä on Kauniaisten seurakuntayhtymän ympäristöohjelma vuosille 2026 - 2030. Ympäristöohjelman otsikointi ja kappalejako noudattavat Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan vuoden 2021 version rakennetta. Tämä helpottaa selvityksessä annettujen tietojen vertailua ympäristödiplomin edellyttämiin vaatimuksiin.

Diplomikäsikirja on jaettu 10 päälukuun, jotka kattavat kaikki diplomiin sisältyvät aihepiirit, viimeisenä lukuna 11 on tavoitteet kausille 2026 – 2030. Nämä tavoitteet pyritään toteuttamaan esitetyn aikataulun puitteissa ja niiden toteutumisesta seurataan vuosikertomuksissa.

Ympäristöohjelman kriteerit perustuvat seurakuntayhtymämme omiin sekä Kirkon ympäristödiplomin käsikirjassa hyväksi havaittuihin käytäntöihin. Toimintaa kehitetään vastaamaan ulkoisia ja sisäisiä muutoksia. Vuosittaisiin toimintasuunnitelmiin sisällytetään ympäristötavoitteet yhtenä kohtana. Toimenpiteiden vastuuhenkilöt eivät voi yksin ylläpitää ja kehittää järjestelmää. Ympäristötyöryhmän toiminta ei myöskään yksin riitä, vaan jokainen työntekijä ja seurakuntayhtymän palvelujen käyttäjä vaikuttaa omalta osaltaan tavoitteiden saavuttamiseen.

Kirkko on helmikuussa 2019 sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraalius tarkoittaa, että seurakuntatalouksien kasvuhuonekaasupäästöt ovat yhtä suuret kuin niiden omistamien maiden hiilinielut, tai että päästöt kompensoidaan. Pääpaino on siten kiinteistöjen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä. Hiilineutraali kirkko 2030-stregetgia sisältyy seurakunnan ympäristökatselmukseen ja -ohjelmaan. [Hiilineutraali kirkko - EVL Plus](#)

2. KIRKON YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ

2.1. Kirkon oma ympäristöjärjestelmä

Kirkon ympäristödiplomi on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntia varten laatima järjestelmä. Sen avulla seurakunta voi kantaa ympäristövastuutaan. Olemalla esimerkillinen omissa toiminnoissamme voimme olla uskottava puhuessamme ihmisen tehtävästä luomakunnan viljelijänä ja varjelijana. Seurakuntiemme johto sitoutuu ympäristötyöhön. Ympäristötyö on kaikkien tehtävä, niin johdon, henkilökunnan kuin seurakuntalaistenkin. Ympäristöjärjestelmässä on mukana ympäristövastuu ja myös kulttuuriseen kestävyyyteen liittyviä ja joitain sosiaalisen vastuun piiriin kuuluvia asioita, kuten kansainvälinen diakonia, vastuullinen sijoittaminen ja Reilu kauppa. Ympäristödiplomi voidaan hakemuksesta myöntää voimassa olevan käsikirjan ehdot täyttävälle seurakuntayhteisölle. Kirkkohallitus myöntää ympäristödiplomin hakemuksesta. Ympäristödiplomi on määräaikainen ja se on voimassa myöntämisvuosi mukaan lukien viisi kalenterivuotta.

2.2. Ympäristötyöryhmä ja ympäristövastaava

Yhteinen kirkkoneuvosto on vahvistanut ympäristötyöryhmän jäsenet kokouksessaan 14.4.2025 § 7

Eeva-Mari Salmi	puheenjohtaja, talouspäällikkö, seurakuntayhtymä
Sonja Holkerinoja	nuorisodiakoni, suomalainen seurakunta
Daniel Nyberg	kappalainen, svenska församlingen
Jona Granlund	pastori, svenska församlingen (Danielin sijainen)
Tage Lampén	seurakuntalainen, svenska församlingen
Johanna Degerman	kirjanpitäjä, seurakuntayhtymä
Paula Calais	ruokapalvelutyöntekijä, lähiesimies, seurakuntayhtymä
Nina Cross	luottamushenkilö, suomalainen seurakunta

Eeva-Mari Salmi	Energia-/vaaralliset aineet ja jätehuolto
Työryhmän sihteeri	ympäristötyöryhmän sisältä valittuna

2.3. Johdon sitoutuminen

Yhteinen kirkkoneuvosto on sitoutunut pitkäjänteisesti Kauniaisten seurakuntayhtymän ympäristöohjelmaan ja ympäristödiplomiin.

Ympäristödiplomiin sitoutuminen, päätös	Ympäristödiplomikaudet
YKN 23.3.2009	2012-2015
YKN 18.11.2014	2016-2020
YKN 13.10.2020	2021-2025

Kaudesta 2026-2030 päätetään syksyllä 2025, jolloin asiasta myös tiedotetaan tarvittaville tahoille.

2.4. Ympäristödiplomikoulutus

Henkilökunnan tulee tuntee oman toimintaympäristönsä ympäristövaikutukset. Käytämme laajasti eri kanavia ja keinoja, ympäristöasioita varten on oma teams kanavansa 'ympäristö-miljö'. Arjen ympäristöteot raportoidaan ao. kanavaan. Haemme koulutusta mm. alan verkkosivuilta, osallistumalla erilaisiin ympäristötapahtumiin. Ympäristöasiat ovat esillä seurakuntien työkokouksissa ja seurakuntayhtymän yhteisissä työkokouksissa, mahdollisuuksien mukaan kutsumme myös vierailevia luennoitsijoita. Pidämme ympäristöjärjestelmää esillä sisäisillä koulutuksilla ja ohjeistuksilla. Työyhteisössä opastamme ja ohjeistamme toisiamme. Ympäristöohjelmaan kuuluvat väliauditit ja varsinaiset auditit ovat toimineet myös koulutuksina.

2.5. Sisäinen ympäristökatselmus

Ympäristötyöryhmä tekee sisäisen väliauditoinnin yhdessä henkilökunnan kanssa syyskuussa 2025. Väliauditoinnissa käydään läpi toimintoja eri tehtäväalueiden edustajien kanssa. Auditoinnissa käydään läpi kaikki seurakuntayhtymän toiminnoissa syntyvät ympäristövaikutukset ja sitä verrataan asetettuihin tavoitteisiin ja huomioidaan ulkoisen auditoinnin kehittämisehdotukset. Väliauditoinnin katselmustaulukkona käytetään käsikirjan tarjoamaa katselmustaulukkoa ja se taltioidaan ympäristöjärjestelmän dokumentteihin.

2.6. Pisteet ja taulukointi

Liitteenä 1 oleva pistetaulukko sisältää pisteet ja lyhyet perustelut

2.7. Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma on päivitetty kesällä 2025, samassa yhteydessä päivitettiin tavoitteet ja vastuuhenkilöt. Ympäristöohjelman päivitykseen ovat antaneet panoksensa eri toimialojen edustajat. Yhteinen kirkkoneuvosto käsittelee ympäristöohjelmaa syksyllä 2025. Samoin yhteinen kirkkoneuvosto päättää ympäristöjärjestelmän auditoinnista syksyllä 2025. Auditointia haetaan vuosille 2025-2030. Ympäristöohjelma julkaistaan teams-kanavalla 'Ympäristö - Miljö'.

2.8. Ympäristöohjelman seuranta

Ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain seurakuntayhtymän toimintakertomuksessa ja seurakuntien ja seurakuntayhtymän vuosikertomuksissa. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitetään seuraavan vuoden tavoitteita. Ympäristöasiat pidetään mukana isoissa työntekijäkokouksissa kauden aikana. Ympäristötapauksia ja -toimenpiteitä kirjataan kauden mittaan teams-kanavalle 'Ympäristö-Miljö', mm. tiedostoon 'Arjen ympäristöteot'.

2.9. Auditointi

Kun ympäristöohjelma on valmistunut ja ympäristövastaava ja -työryhmä on nimetty ja yhteinen kirkkoneuvosto on sen hyväksynyt, ohjelma auditoidaan ja suoritetaan ulkoinen ympäristökatselmus. Seurakunta lähettää siten tuomiokapitulille tai suoraan auditoidulle ympäristöohjelmansa sekä katselmustaulukon. Auditoinnin ja tarkastuksen tekee Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin nimeämänä auditointia.

2.10. Diplomin uusiminen

Diplomia uusittaessa on tärkeää huomioida muutokset lainsäädännössä ja määräyksissä sekä seurakunnan toiminnassa. Kirkon ympäristödiplomia on haettava uudestaan sen voimassaolon päättyessä. Tuolloin tulee laatia selvitys edellisen ympäristöohjelman toteutumisesta. Ympäristöohjelma tulee päivittää seuraavaksi diplomikaudeksi ja se esitetään yhteiselle kirkkoneuvostolle hyväksyttäväksi. Ympäristöohjelman laatijana toimii ympäristötyöryhmä.

2.11. Viestintä

Ympäristötietoisuus ja ympäristökasvatus näkyvät some viestinnässä tärkeänä osana. Some-viestintä on jaettu seurakunnassa koko organisaation vastuulle. Ympäristötyöryhmän jäsenet tuovat aktiivisesti esille näkemyksiään omissa sosiaalisissa verkostoissaan.

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien kotisivuilla on linkki ympäristöohjelmaan. Ruotsalaisen seurakunnan oma "Vår församling" -lehti on hyvä alusta asiasta kertomiseen. Kirkollisia lehtiä, esim. Kirkko ja kaupunki ja Kyrkpressen, voidaan hyödyntää tiedottamisessa. Lisäksi tiedottamisessa voidaan käyttää KaunisGrani-paikallislehden laajaa levikkiä Kauniaisissa.

2.12. Oma väliauditointi

Ympäristötyöryhmä tekee sisäisen väliauditoinnin yhdessä henkilökunnan kanssa syyskuussa 2025. Väliauditointi tehtiin 3.9.2025, väliauditoinnissa vähimmäisvaateet täyttyivät ja pistemääräksi tuli 196

pistettä. Väliauditoinnissa käytiin läpi toimintoja eri tehtäväalueiden edustajien kanssa. Väliauditoinnissa käytiin läpi seurakuntayhtymän toiminnoissa syntyviä ympäristövaikutuksia ja niitä verrattiin asetettuihin tavoitteisiin ja huomioitiin ehdotuksia, joita kannattaa edelleen kehittää. Väliauditoinnin katselmustaulukko taltioidaan ympäristöjärjestelmän dokumentteihin.

3. TOIMINTA JA TALOUS

Luvun 3 sisältö

Minimikriteerit

- 3.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma
- 3.2 Toimintakertomus

Pisteet

- 3.3 Hankintaohjeet ja -koulutus 5 pistettä
- 3.4 Ympäristömerkityt tuotteet ja ympäristösertifikaatit 5 pistettä
- 3.5 Uusio- ja kierrätystuotteet 5 pistettä
- 3.6 Vastuullisen sijoittamisen strategia 5 pistettä
- 3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi 40 pistettä
- 3.8 Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia 6 pistettä
- 3.9 Muut toimenpiteet 5 pistettä, viestintä 5 pistettä, yhteensä 10 pistettä

Yhteensä enintään 76 pistettä

3.1. Toiminta- ja taloussuunnitelma

Seurakuntien toiminta- ja taloussuunnitelmissa käsitellään ympäristöön liittyviä teemoja ja suunnitelmia. Seurakuntayhtymän toimintasuunnitelmassa on oma lukunsa ympäristöjärjestelmän ajankohtaisille teemoille.

3.2. Toimintakertomus

Seurakuntien ja seurakuntayhtymän vuosikertomuksissa raportoidaan vuosittain ympäristöasioiden ja ympäristöohjelman toteutumista. Seurakuntayhtymän toimintakertomuksessa on oma lukunsa ympäristöjärjestelmälle.

3.3. Hankintaohjeet ja -koulutus

Seurakuntayhtymässä on voimassa sisäisen valvonnan ohjeistus, joka on päivitettyä hyväksytty yhteisessä kirkkoneuvostossa 26.2.2024. Ohjeistus sisältää myös seurakuntayhtymän päivitetyn hankintasäännön. Pääsääntönä on, että seurakuntayhtymän hankinnat tulee tehdä hyvän hallintotavan mukaisesti ja niiden tulee noudattaa lakia julkisista hankinnoista. Hankintoihin liittyvät toimintaohjeet määritellään hankintaohjeessa. Kestäviä hankintoja tavoitellaan myös siten, että ollaan laajasti mukana Hanselin yhteishankinnoissa, joissa kilpailutus on laajaa ja ammattimaista ja hankintavolyymit ovat merkittävät. Pyrimme kestävään elinkaareen hankinnoissa, korjaamme,

kunnostamme, suosimme laatua ja mm. it-laitteissa vuokrausta. Päivitetty hankintasääntö sisältää mm. hankintojen ympäristöominaisuudet ja –suositukset. Hankintaohje liitteenä 2.

3.4. Ympäristömerkityt tuotteet ja ympäristösertifikaatit

Toiminnassa pyritään käyttämään ympäristömerkittyjä tuotteita silloin kun se on mahdollista. Ympäristömerkittyjä tuotteita käytetään seuraavissa tuoteryhmissä:

- kirjekuoret (1), post-it laput (1), osoitetarrat (1), lehtiöpaperit (1), sekä valkoinen että värillinen toimistopaperit (5),
muovitaskut osittain (1), lyijykynät (1), huomiokynät, paristot, teippi
- puhdistusaineet (1), wc-paperit (1), käsipyyhkeet (1), käsienpesuaineet (5),
käsiastianpesuaineet (5), pyykinpesuaineet (1)
- tee (2), kahvi (2), hunaja (2), banaani (2), ruusut (2), leivontasuklaa (2), pääsiäismunat (2) tee (4), kahvi (4), banaani tms. hedelmä (4), pillimehut osittain (4), tuoremehut osittain (4)
ruokosokeripalat (4), perunajauho (4), kanamunat (4), vehnä jauho (4), kaurahiutale (4) kookosmaito (4), oivariini (4) – vuoden 2025 aikana, leivät (4) – osittain v.2026

1. Joutsenmerkki, 2. Fairtrade, 3. Energy Star, 4. Luomu, 5. Eu Ecolabel

Seurakuntien käyttämissä leirikeskuksissa on ympäristösertifikaatti tai se on hankkeilla. Nuorisokeskus Piispalassa on Green Key sertifikaatti ja Enä-Sepän leirikeskus on hankkimassa Ekokompassi sertifikaattia. Siivousyritys MTB Oy:llä on Ekokompassi sertifikaatti ja yritys noudattaa toiminnassaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta.

3.5. Uusio- ja kierrätystuotteet

Hankinnoissa suositetaan ympäristömerkittyjä tuotteita, mikäli mahdollista ja yhtenä valintakriteerinä on tuotteen ympäristöystävällisyys ja energiansäästö. Toimistoissa ympäristömerkittyjä tuotteita ovat mm. lehtiöt, muistilaput, lyijykynät ja kirjekuoret, huomiokynät ja monitoimikoneet. Toimistotarvikkeet hankitaan keskitetysti Hansel Oy:n kilpailuttaman sopimuksen kautta. Monitoimilaitteet on sijoitettu keskeisesti saavutettaviksi (3 kpl), ne ovat vuodelta 2020, ja ne tulevat uusittavaksi parin seuraavan vuoden aikana.

Hankintaohje on päivitetty 2024 ja siinä on huomioitu ympäristöystävällisten tuotteiden tärkeys sekä energiansäästäminen. Ympäristöystävällisiä sekä energiaa säästäviä tuotteita on hankittu aina kun se on käytännössä mahdollista. Esimerkkeinä voidaan mainita kirjekuoret, lehtiöt, tulostustarrat, tulostuspaperit, huomiokynät, puulyijykynät, lehtilokerikot. Siirtymistä uusiopaperiin myös kopiopaperissa on selvitetty, mutta koska uusiopaperi ei ole arkistokelpoista käytämme ympäristömerkittyä kopiopaperia. Kauniaisten seurakuntayhtymä on ollut Hanselin toimistotarvike kilpailutuksessa mukana, vahva kilpailutus on myös auttanut siihen, että ympäristöarvot ja ympäristöystävälliset tuotteet ovat laajasti saatavilla.

3.6. Vastuullinen sijoittaminen

Seurakuntayhtymä ja seurakunnat myötäilevät sijoitustoiminnassaan kirkkohallituksen eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen ohjeita. Uusia sijoitusratkaisuja tehtäessä pyydetään sijoituksen tarjoajalta tietoa vastuullisuuskäytännöstä. Kauniaisten seurakuntayhtymä on päivittänyt sijoitusstrategian vuonna 2024 ja Suomalainen seurakunta vuonna 2025. Em. sijoitusstrategiat ovat liitteenä 3.

3.7. Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi

Seurakuntayhtymän kiinteistö- ja asuntokanta on kirjattu Basis kiinteistörekisteriin. Seurakunnan kiinteistöjen ilmastointipäästöjen kartoitusta ei ole vielä aloitettu, mutta se on ajankohtainen ympäristökaudella 2026-2030. Seurakuntayhtymällä ei ole laajaa metsäomaisuutta, mutta on n. 3 ha lähivirkistysalueeksi kaavoitettu metsäalue Espoossa. Seurakuntien lentomatkailu ei ole kovinkaan tavanomaista vaan pikemminkin harvoin tapahtuvaa.

3.8. Lähetystyöhön ja kansainvälinen diakonia

Seurakuntayhtymän budjetoiduista kirkollisverotulosta 2-4% ohjataan lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniatyöhön. Vuonna 2025 määrä on 3% budjetoidusta kirkollisverotuloista ja 3,4% ulkoisista toimintakuluista (97.500 € / 2.844.353 €). Avustusmäärä jaetaan seurakuntien edelleen ohjattavaksi seurakuntien jäsenmäärän perustella. Seurakuntaneuvostojen päätöksellä avustusmäärät jaetaan mm. Suomen Lähetysseuralle, Kirkon Ulkomaanavulle ja Suomen Merimieskirkolle.

3.9. Muut toimenpiteet

Seurakunta tekee muita toimintaan ja talouteen liittyviä ympäristötoimenpiteitä. Tähän kuuluu myös toimintaan ja talouteen liittyvä viestintä.

Seurakuntayhtymä on mukana (vuodesta 2020 alkaen) Motivan hallinnoimassa vapaaehtoisessa kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa (kausi 2017-2025). Vähimmäistavoite kokonaisenergian käytön vähentämiseksi määritettiin olevan 7,5% vuoden 2018 tasosta, tavoite saavutettiin.

Toimistossa vähennetään paperin kulutusta ottamalla kaksipuolisia kopioita ja tulosteita.

Skannausta suositetaan kopioiden sijaan. Sähköpostin ja MS Teamsin käyttöä kehitetään edelleen sisäisessä tiedotuksessa. Kaikilla työntekijöillä on käytettävissä sähköposti ja MS Teams. Sisäinen tiedotus hoidetaan pääasiassa sähköpostin välityksellä, ja kehoitetaan välttämään viestien turhaa tulostusta. Kaikkiin luottamushenkilökokouksiin lähetetään kokousaineisto sähköpostilla ja kokouksissa käytetään valtaosin sähköistä esitystapaa. Tehokas ja toimiva sähköpostin käyttö ja Teamsin käyttö vähentää paperin kulutusta. Vuoden 2026 aikana otetaan kokonaisuudessaan käyttöön uusi asiantuntijajärjestelmä Domus, jolloin paperin käyttö edelleen vähenee.

Nuorten messuissa ja konfirmaatioissa on kierrätettävät käsiohjelmat. Lisäksi laulun sanat yms. tulevat dataprojektorin kautta seinälle. Kirkolla ja sebastoksessa on yhteensä viisi dataprojektoria, joista kirkon dataprojektori uusittiin vuonna 2025, uudet laitteet ovat energiatehokkaita.

Rippikouluissa, nuorisotyössä ja kanttoreilla on käytössä tabletit, joiden avulla on vähennetty paperinkäyttöä ja laitettu hartaudet isoskoulutuksen Facebook-sivulle. Sieltä voidaan noutaa käyttöön tarvittava hartausohjelma. Rippikoulutyö, varhaiskasvatustyö, nuorisotyö ja muutkin työalat veloittavat leirejä ja retkiä hyödyntämällä paytrail-maksua tai mobile pay:tä, perinteisiä laskuja lähetetään enää vähän. Myös kolehtien keräyksessä käytetään rahan rinnalla mobile pay:tä, joka vähentää rahan käsittelyä ja kuljetusta.

4. YMPÄRISTÖKASVATUS

Luvun 4 sisältö

Minimikriteerit

- 4.1 Ympäristökasvatussuunnitelma
- 4.2 Jumalanpalveluselämä

Pisteet

- 4.3 Ympäristökasvatuksen viestintä ja vuosikello yhteensä 6 pistettä
- 4.4 Ympäristökasvatus kasvun kaaren eri vaiheissa 6 pistettä
- 4.5 Hartaus- ja jumalanpalveluselämä 6 pistettä
- 4.6 Luontopolut ja hiljaisuudelle rauhoitetut paikat 7 pistettä
- 4.7 Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen 5 pistettä
- 4.8 Leirit, retket ja muut tapahtumat 10 pistettä
- 4.9 Rippikoulu ja isostoiminta 10 pistettä
- 4.10 Liikkuva seurakunta 2 pistettä
- 4.11 Muut toimenpiteet 5 pistettä

Yhteensä enintään 57 pistettä

4.1. Ympäristökasvatussuunnitelma

”Seurakunnan ympäristökasvatus perustuu kristilliseen luomisuskoon. Jumala ei luonut kasveja ja eläimiä vain ihmistä varten, vaan niillä on myös itseisarvonsa. Toisaalta Jumala asetti ihmisen viljelemään ja varjelemaan luomakuntaansa. Kristinuskon lopetti luonnon palvonnan mutta Raamatun Jumala ei riisu luonnolta pyhyyttä, päinvastoin Jumala siunasi kalat, linnut, ihmiset ja maan hedelmät (1. Moos. 1:22,28, 5. Moos.7:13). Siunattua ei saa kohdella miten hyvänsä – Raamattu opettaa kohtuullista elämäntapaa.” (Kirkon ympäristödiplomin käsikirja 2012)

Ympäristökasvatus näkyy molempien seurakuntien toiminnassa, jolloin työntekijät seurakunnan johdon tuella huolehtivat siitä, että ympäristökasvatus on keskeinen osa työtä. Seurakunnissa ympäristökasvatus on luonnollinen osa työn arkipäivää. Yhdessä sekä itsenäisesti huolehditaan siitä, että eletään ja tehdään työtä ympäristöystävällisellä tavalla. Työyhteisö on motivoitunut sisäistämään uudet sekä voimassa olevat ajattelutavat koskien ympäristöasioita. Sanat ja teot ovat ympäristökasvatusta, luomakunta on läsnä messuissa, päiväkerhoissa, rippikoulussa, kirkon pihapiirissä, leikkipuistossa jne.

Seurakuntayhtymä omistaa vain kaksi rakennusta, yhden kirkon ja kerhotalon. Seurakuntayhtymällä ei ole omaa leirikeskusta. Kirkonmäen virkistyskeiteitä ovat mm. leikkipuisto ja kirkon sisäpiha, joita hyödynnetään ja vaalitaan monin tavoin. Lisäksi Kauniaisten moninaiset luontopaikat ovat seurakuntalaisten ja ryhmien saavutettavissa ja käytettävissä eri vuodenaikoina ja niitä hyödynnetään seurakuntien toiminnassa aktiivisesti. Seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmat ovat liitteinä 5 ja 6.

4.2. Jumalanpalveluselämä

Ympäristöteema läpäisee seurakunnan jumalanpalveluselämän. Seurakunnassa järjestetään luomakunta-aiheisia jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä. Messuissa ja hartaushetkissä ympäristöteema on esillä muun muassa saarnoissa, rukouksissa ja virsissä. Tarpeen mukaan esirukouksissa otetaan huomioon ympäristöasioita. Esimerkkejä luomakunta-aiheesta ovat luomakunnan sunnuntai, sadonkorjuun kiitosjuhla, hiljaisuuden retriitit ja leirien hartaudet. Ruotsalaisessa seurakunnassa keväällä jumalanpalveluksen teemana on pyhiinvaellus. Se voidaan toteuttaa esim. paikallisessa luonnossa. Virsivalinnoissa huomioidaan ympäristöaiheet.

4.3. Ympäristökasvatuksen viestintä ja vuosikello

Ympäristökasvatuksen vuosikello on esitetty seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmissa liitteissä 5 ja 6. Suomalaisen seurakunnan ympäristöviestintäsuunnitelma on liitteenä 4.

4.4. Ympäristökasvatus kasvun kaaren eri vaiheissa.

Seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmat esittävät ympäristökasvatuksen vaiheita kasvun kaaren eri vaiheissa.

4.5. Hartaus- ja jumalanpalveluselämä

- luomakunnan sunnuntaimessut vietetään vuosittain syys- ja lokakuussa
- lapsi- ja perhetyössä vietetään 2 kertaa perhemessu sekä kevätmessu tai sadonkorjuumessu, jotka molemmat keskittyvät luontoon liittyviin aiheisiin.
- ruotsalaisessa seurakunnassa keväällä teemana on pyhiinvaellus. Pyhiinvaellus suuntautuu luonnonsuojeluaiheisiin tai muihin luontokohteisiin lähellä
- suomalaisessa seurakunnassa syksyllä 2025 on tulossa ekumeenisen vastuuviikon rukoushetki yhteistyössä Kauniaisten kristillisten yhteisöjen kanssa. Rukoushetken jälkeen ristisaatto Karakappelille. Elokuun viimeisenä sunnuntaina 2025 (Suomen luonnon päivää seuraavana päivänä) toteutui hartaushetki paikallisella laavulla.
- myös virsivalinnoissa huomioidaan ympäristöaiheet

4.6. Luontopolut ja hiljaisuudelle rauhoitetut paikat

Leikkipuisto on kunnostettu kesällä 2016 eri-ikäisiä seurakuntalaisia palvelevaksi alueeksi. Kesällä 2024 jälleen ylläpidettiin leikkipuiston laitteita, myös Espoon hiippakunnan lahjoittama perheomenapuu istutettiin vihreään leikkipuistoon syksyllä 2024. Leikkipuistossa on pihapöytä ja tilaisuuksien mukaan leikkipuistoon tuodaan lisää pihakalusteita. Leikkipuistossa vietetään lukuisia perhetapahtumia keväisin ja syksyisin. Kevään 2025 menestys oli luomakunnan figuureiden askartelu yhdessä seurakuntalaisten kanssa ja leikkipuistossa kävijöiden iloksi.

Kauniaisten kirkon leikkipuisto, 24.6.2025

Kirkon sisäpihan hyödyntäminen ja käyttö on monimuotoista. Kirkon sisäpihalle on aseteltu paikka hiljentymiselle – piha-alttari. Alttaria muovataan vuodenaikojen ja kirkkovuoden mukaan. Sisäpihalla on toteutettu ulkojumalanpalveluksia, hartauksia, kesäjuhlia, lasten leikkejä, kesäkahveja jne.

Kauniaisten kirkon sisäpiha, piha-alttari, 24.6.2025

Toiminnassaan Kauniaisten seurakunnat hyödyntävät vilkkaasti lähiluontoa. Kauniaisten kaupungissa on luontopolkuja, laavu ja muita luontokohteita, joihin tehdään retkiä erityisesti keväisin ja syksyisin, erityisesti lapsi- ja nuoristyö, mutta myös aikuistyö.

4.7. Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

- Koulujen, päiväkotien ja -kerhojen kanssa vuosikymmeniä jatkunut yhteistyö mm. leirikoulutoiminta, partiotoiminta
- Yhteistyö kaupungin muiden tahojen kanssa on tiivistä
- Reilukaupan yhteistyö
- Ympäristötyöryhmän seurakuntalaisjäsenien vaikutuspiiri; Tage Lampén, Kauniasten ympäristöyhdistys, Nina Gross, Ramboll Finland Oy, ympäristö ja terveystoimiala

Seurakuntien kotisivulta on linkki Kirkon ympäristösivuille, omaan ympäristöohjelmaan sekä muiden ympäristöön liittyvien yhteistyötahojen sivuille. Sosiaalisen median kautta tapahtuva viestintä on vaikuttamisen pääväylä, ja sitä hyödynnetään runsaasti.

4.8. Leirit, retket ja tapahtumat

- vuosittaiset retriittitapahtumat, hiljaiset illat kirkolla, hyvinvointi illat ja tapahtumat seurakuntalaisille
- työntekijöiden tyhy-päivät useimmiten luontoa hyödyntäen
- varhaisnuorten leireillä järjestetään luontoon ja luomakuntaan liittyvää kasvatusta mm. rastirata
- kirkon sisäpihalla kesätapahtumia, mm. kesäkahvilat ja kokoontumiset
- kirkon leikkipuistossa toteutettavat kevät ja kesätapahtumat
- ajankohtaiset ympäristöteemaiset tietoisuuskäytännöt mm. tiedotuksia kierrätyksestä henkilökunnalle sekä seurakuntalaisille, näkyvät lajittelut

4.9. Rippikoulu ja isostoiminta

Ympäristökasvatuksen rippikoulu ja isostoimintaa on eritelty seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmissa liitteissä 5 ja 6.

4.10. Muut toimenpiteet

- Lapsille järjestetään säännöllisesti päivätoiminnassa luontoon tutustumisen retkiä.
- Nuorten toiminnassa otetaan luonto teemaksi. Isoiskoulutus sisältää ympäristökasvatusta mm. 'Yö luonnossa' Nuuksiossa, lapin vaellukset yhdessä Keminmaan seurakunnan kanssa
- Toiminnassa, jossa matkustetaan, yritetään mahdollisimman paljon hyödyntää julkisia kulkuvälineitä sekä yhteiskuljetusta eri tapahtumiin.
- Harkitaan ympäristöteeman vielä laajempaa näkymistä web-sivuilla, mahdollisia mm. luontoon.fi, retkikartta.fi, sekä mm. jäteapp-sovellusta työpuhelimien

5. JÄTEHUOLTO JA KIERTOTALOUS

Luvun 5 sisältö

Minimikriteerit

- 5.1 Jätelaki
- 5.2 Kunnalliset jätehuoltomääräykset
- 5.3. Jätehuoltokartoitus ja -suunnitelma
- 5.4 Vaaralliset jätteet

Pisteet

- 5.5 Jätehuoltovastaava ja -koulutus 5 pistettä
- 5.6 Kiertotalous 5 pistettä
- 5.7 Lajittelun mahdollistaminen 2 pistettä
- 5.8 Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätys 8 pistettä
- 5.9 Kompostointi 3 pistettä
- 5.10 Muut toimenpiteet 10 pistettä

Yhteensä enintään 33 pistettä

5.1. Jätelaki

Jätelain tavoitteena on vähentää jätteiden määrää, lisäksi jätelaki kannustaa tehokkaaseen lajitteluun ja kierrätykseen, jolloin luonnonvaroja käytetään kestävällä tavalla. Jätteen syntyä tulee pystyä ehkäisemään (1), jätettä tulee voida hyödyntää tuotteina (2), materiaalina (3) ja energiana (4), jäte tulee loppuun käsitellä. Uudistunutta jätelakia on käsitelty työntekijäkokouksessa toukokuussa 2021. [Jätelaki - Ympäristöministeriö](#)

5.2. Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Jätehuollosta ja kiinteistöistä vastaavien henkilöiden tulee tuntea paikalliset kiinteistöjen jätehuoltoa koskevat määräykset. Kauniaisten seurakunnissa jätehuoltovastaavana toimii isännöitsijä (talouspäällikkö). Kunnalliset jätehuolto- ja ympäristösuojelumääräykset sekä kunnan rakennusjärjestys jätehuollosta tulee olla tiedossa. [Kierrätysasiat ja jätehuolto - Kauniainen](#)

Jätelain muutoksen vuoksi Kauniaisten seurakunnat on siirtynyt käyttämään Lassila&Tikanoja Oy:n jätepalveluita 1.1.2023 alkaen.

5.3. Jätehuoltokartoitus ja -suunnitelma

Kauniaisten seurakuntayhtymän jätehuolto noudattaa Kauniaisten kaupungin jätehuolto-määräyksiä. Kunta on osallisena seutukunnan yleisessä jätehuoltojärjestelmässä, HSY:ssä. Kauniaisten seurakunnat ovat siirtyneet käyttämään Lassila&Tikanoja Oy:n palveluita 1.1.2023 alusta.

Jätekatoksessa on merkityt jäteastiat bio-, seka-, muovi-, paperi-, lasi-, pienmetalli- ja kartonkijätteelle. Erikseen sovitaan noudot tarvittaessa Lassila&Tikanojan kanssa vaarallisen jätteen noudolle tai sellaisille tavaroille, joille ei ole jätepisteessä paikkaa. Eerola Oy:n kanssa on vuosihoitosopimus rasvakaivon tyhjentämisestä.

Jätteiden lajittelusta ja jätteiden vähentämisestä on tiedotettu henkilökunnalle ja siivousyritykselle, erityistä opastusta tehdään tarpeellisin väliajoin. Myös pitopalveluyrityksille korostetaan lajittelun tärkeyttä. Lajittelusta on kirjalliset, kuvilla varustetut, selkeästi ohjaavat lajitteluohjeet. Pienkeräyspisteitä on lisätty ja jätekatoksen astiat on merkitty. Ohjeita on esillä siellä missä jätettä syntyy. Lajittelun toimivuutta seurataan ja ohjeistetaan. Kirkon aulaan tullaan panostamaan ja lisäämään lajittelua korostavat mutta tyylikkääst lajitteluastiat vuoden 2025 kuluessa.

Lassila&Tikanojan raportteja seurataan aktiivisesti: [Ympäristönetti](#)

Jätehuoltokartoitus on liitteenä 7.

	Ma 19.5.	Ti 20.5.	Kie 21.5.	To 22.5.	Pe 23.5.	La 24.5.	Su 25.5.
Biojäte Astia 140 L Kierron viikossa 1 kpl	Tyhjennys						
Sekajäte Astia 600 L Kierron viikossa 1 kpl				Tyhjennys			
Yritysten muovipakkau... Astia 600 L Kierron viikossa 1 kpl	Tyhjennys						
Keräyspöly irto Astia 600 L Kierron viikossa 1 kpl		Tyhjennys					
Pienmetalli Astia 240 L 4 viikon välein 1 kpl		Tyhjennys					
Keräyspaperi irto Astia 240 L 4 viikon välein 1 kpl							
Sekalasi Astia 240 L 4 viikon välein 1 kpl		Tyhjennys					
Tietosuojapaperi Astia 240 L Tilauksesta 1 kpl			Myytävänä	Tyhjennys			

Palveluyhteenveto L&T järjestelmästä, toukokuu 2025

Kirkko, kerhotalo ja virastotalo

Kirkolla on jätehuoltoastioita varten erillinen katos. Polttokelpoiselle sekajätteelle ja kartonkipakkauksille on 600 l astia, muovipakkauksille on 600 l astia. Biojätteille ja lasille on 140 l astia ja pienmetallille ja paperille 240 l astia.

Kirkon jätekatos 16.9.2025

Toimistossa on kussakin työpisteessä sekajätettä varten roskakori sekä keräyspaperia varten erillinen keräyslaatikko. Virastorakennuksen taukotilassa ja kellari kerroksessa sekä kerhorakennuksen keittiössä ja nuorten tilassa on pienet keräilyasemat. Niissä kerätään bioa, paperia, kartonkia, lasia ja metallia. Jokaisessa keittiössä on keräilypisteet sekajätettä, biojätettä ja muovia varten. SER-jätteet sekä patterit kierrätetään ja niiden keräysastiat ovat virastorakennuksen kellarissa. Astioiden tyhjennys on organisoitu.

Vaarallisia aineita syntyy vähän ja ne kierrätetään asianmukaisesti tavarantoimittajien kautta tai viedään erillisiin kunnan keräyspisteisiin. IT-laitteet ja puhelimet on vuokrattu, joten vuokranantaja hoitaa niiden kierrätyksen. Värikasettien käsittely on säädelty monitoimilaitteiden toimittajan kautta.

Seurakuntayhtymän kalusteissa on paljon alkuperäisiä Aallon kalusteita. Arvokalusteita huolletaan ja korjataan vuosittain tarpeen mukaan. Tavoitteena on arvostaa ja pitää huolta kirkon alkuperäiseen sisustukseen kuuluvista arvokkaista kalusteista. Vanhoja kalusteita kierrätetään, jos kalusteista joudutaan luopumaan, niitä tarjotaan Fidalle, SPR:n konttiin ja kierrätyskeskukseen.

Sebastos

Keittiössä on lajittelu sekajätteille, biojätteille, muoville, kartongille, lasille ja metallille. Ne tyhjennetään taloyhtiön jätekeräyspisteeseen.

Toimistohuoneissa on työpisteissä sekajätettä varten roskakori, sekä keräyspaperia varten erillinen keräyslaatikko. Astioiden tyhjennys on organisoitu.

Kolumbaario

Kolumbaariossa syntyy biojätettä (kukat), sekajätettä sekä pienmetallijätettä, joille on erilliset keräysastiat. Astioiden tyhjennys on organisoitu.

5.4. Vaaralliset jätteet

Toiminnassa syntyvää vaarallista jätettä on pääasiassa paristot, rikkiäiset matkapuhelimet sekä niiden oheislaitteet (mm. laturit ja akut). Lamput ja mahdolliset loisteputket kierrätetään Kiinteistöhuolto Tahdin kautta. Välivarastointilaatikat on merkitty. Matkapuhelimet ja niiden oheislaitteet palautetaan järjestelmätukeen, jonka kautta puhelimet ovat leasing-sopimuksella. Paristoja kerätään omassa keräyspisteessä ja astia tyhjennetään kunnan keräyspisteeseen vuosittain. Vaarallisten jätteiden tuhoamisessa käytetään tarvittaessa Lassila&Tikanojan palvelua. Vaarallisten jätteiden keräyksestä ja kierrättämisestä vastaa isännöitsijä (talouspäälikkö), joka on nimetty energia-/vaaralliset aineet vastaavaksi.

5.5. Jätehuoltovastaava ja -koulutus

Seurakuntien jätehuoltovastaavana toimii isännöitsijä (talouspäälikkö), joka koordinoi seurakunnan jätehuoltoa ja huolehtii, että jätetilat ja lajittelun mahdollisuus on kunnossa. Jätehuoltusta saadaan julkisista lähteistä verkosta tai esim. L&T:n tarjoamista verkkokoulutuksista. Jätehuoltovastaava jakaa verkostonsa avulla tietoa lajittelusta sekä organisaation sisälle, että ulkopuolisille toimijoille kirkon tiloissa, esim. siivousyritys, pitopalvelut.

5.6. Kiertotalous

Kiertotaloudessa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen; jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen. Materiaaleja ei lopuksi hukata, vaan niistä syntyy yhä uudelleen uusia tuotteita. Kauniaisten seurakunnissa korjataan mm. arvohuonekaluja (Aalto; pöytiä, tuoleja, valaisimia, hyllyköitä). Sähköisin palveluin olemme merkittävästi vähentäneet tulosteiden ja kopioiden määrää. Henkilökuntaedut ovat yhä enemmän palveluita, kuin tavaroita, mm E-passin suosio tai aineettomat merkkipäivälahjat. Varhaiskasvatuksen askartelut perustuvat hyvin paljon ylijäämämateriaalien hyödyntämiseen, olemme järjestäneet myös kirpputorin kirkolla keväällä 2025, joka oli menestys.

5.7. Lajittelun mahdollistaminen

Lajittelumahdollisuudet on järjestetty lähelle niitä paikkoja, joissa jätettä syntyy, mm. keittiöihin, oleskelutiloihin. Työpisteissä on vaatimaton lajittelumahdollisuus, koska henkilökunta voi tuoda lajiteltavat lähimmälle lajittelukohteelle, esim. kahvihuoneeseen.

5.8. Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätys

Jätehuoltosopimus Lassila&Tikanojan kanssa mahdollistaa hyvän raportoinnin jätejakeista ja määristä. Jäteraportti saadaan jätevastaavan sähköpostiin kuukausittain ja 'oma L&T' raportointi tarjoaa myös tarkempaa seuranta, esim. kiertoon menevän jätteen osuudesta. Jättemäärää suhteutetaan seurakunnallisen toiminnan laajuuteen. Seurakunnallinen toiminta on noussut koronan (2020-2021) ja remontin (2022) jälkeisistä ajoista. Viikkotoiminta on laajentunut, projektimainen toiminta kutsuu, tarjoilutarpeet ovat lisääntyneet. Jätteiden määrä ei ole lisääntynyt samassa suhteessa kuin toiminta on kasvanut.

5.9. Kompostointi

Kompostointi ei ole Kauniaisten seurakunnissa käytössä vaan biojäte ohjataan L&T:lle. Pihan siivouksesta tuleva hiekka tai puutarhajäte käsitellään kiinteistönhoito yhtiön toimesta.

5.10. Muut toimenpiteet

Kauniaisten seurakunnissa panostetaan myös sekajätteiden määrän vähentämiseen. Tämä näkyy toiminnassa, missä ajatellaan mitä ostetaan, miksi ostetaan, ja kuinka paljon mitäkin tuotetta ostetaan. Samalla pidetään mielessä tietyn tuotteen koko elämänsykliä, ja miten jokainen ostettu tuote on jossakin vaiheessa myös roskaksi päättyvä tuote. Siksi työntekijät panostavat yhä paremmin cycliseen ajatteluun, jossa loppuun käytettyä tuotetta ei katsota roskana, vaan tuotteena, jota voidaan hyödyntää myös tuotteen eliniän loppuvaiheessa. Ruuan hukkaan joutumista pyritään minimoimaan. Erilaisten viikkotoimintojen tarjoiluissa voidaan hyödyntää edellisen tarjoilun jäänyt ruoka, esim. perhesoppa tai diakonian leipäjako ovat esimerkkejä hukan jakamisesta hyötykäyttöön.

Hyötyjätteet esim. tarpeettomiksi käyneet kalusteet viedään SPR:n Konttiin, Fidalle tai kierrätyskeskukseen. Seurakuntien diakonit jakavat tarvitseville Gateaux:n lahjoittamia leipiä ja leivonnaisia. Seurakunnan diakoniat toiminta voi toimia myös 'toiselle tarpeettoman mutta toiselle tarpeellisen' tavarain välittäjänä.

Perhejumanpalveluksen yhteydessä voidaan pitää lasten vaatteiden ja lelujen vaihtotapahtuma. Kauniaisten seurakunnat käyttäät kertakäyttötuotteita vain erittäin harkiten joissain isoissa tapahtumissa, silloinkin käytetään biohajoavia kuppeja. Kirkon julkisissa wc-tiloissa ja Sebastoksessa on vuokratut pyyherulla-automaatit, paperiautomaatit on poistettu tai minimoitu julkisista tiloista. Julkisten tilojen isoilla wc-rulla-annostelijoilla on saatu säästää wc paperin käyttöön.

Lisää muita toimenpiteitä

- Askartelussa käytetään pääasiassa kierrätysmateriaaleja.
- Tarvittavat lelut, kirjat, yms. ostetaan mahdollisimman paljon kirpputoreilta tai korjataan vanhoja, samalla opettaen lapsia siihen, että kaikkea ei tarvitse ostaa uutena.
- Jäljelle jääneet kartonginpalat, paperit yms. (omat ja muualta saadut) säästetään käytettäväksi seuraavalla kerralla.
- Käytetyt muovirasiat ja -purkit käytetään harrastusmateriaalien varastointiin.
- Käytöstä poistetut vaatteet ja sukat ovat erinomaisia käytettäväksi askarteluun, samoin tyhjät vauvanruokapurkit
- Kynttilöiden pätkät kierrätetään lyhtyihin ja edelleen askartelumateriaaliksi.
- Askartelusesonkien edellä lastenohjaus keräilee myös henkilökunnan kautta askartelussa tarvittavia kierrätysmateriaaleja
- Diakonit ohjaavat ja kierrättävät toisille tarpeettomia mutta toisille tarpeellisia tavaroita niitä tarvitseville

9. RUOKA JA KEITTIÖT

Luvun 6 sisältö

Minimikriteerit

- 6.1 Ruokahävikin pienentäminen
- 6.2 Kertakäyttöastioista luopuminen
- 6.3 Reilun kaupan tee ja kahvi
- 6.4 Kasvisruoka

Pisteet

- 6.5 Reilun kaupan seurakunta ja tuotteet 6 pistettä
- 6.6 Lähiruoka 5 pistettä
- 6.7 Kasvisruuan käytön lisääminen 5 pistettä
- 6.8 Kauden kasvikset 2 pistettä
- 6.9 Luomuruoka 5 pistettä
- 6.10 Vastuullinen kala 5 pistettä
- 6.11 Keittiöhenkilökunnan ympäristökoulutus 5 pistettä
- 6.12 Keittiöiden ympäristöviestintä 2 pistettä
- 6.13 Vastuulliset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat 5 pistettä
- 6.14 Muut toimenpiteet 5 pistettä

Yhteensä enintään 45 pistettä

6.1. Ruokahävikin pienentäminen

Kirkon energia- ja ilmastostrategiassa on tavoitteena, että toiminnassa vähennetään ruokahävikkiä. Ruokahävikin pienentämisen keinoja on vain tarpeeseen ostaminen, ruokalistojen suunnittelu, tilaisuuksiin ennakkoilmoittautumiset, ylijäämätuotteen mittaaminen, ylijäämätuotteen ohjaaminen ruoka-apuun tms. ja ruuan kunnioittaminen (ympäristökasvatusta). Edellä mainitut keinot ovat käytössä Kauniaisten seurakunnissa. Toiminta antaa arviot tapahtumien osallistujamääristä, tarvittaessa pyydetään ennakkoilmoittautumisia. Jäljelle jäävää ruokaa tai leivonnaisia pakastetaan tulevia tapahtumia varten, tai tapahtumista jääneitä tuotteita tarjotaan diakonijakoon, perhesoppaan tai henkilökunnan kahvihuoneeseen. Ylijääneitä raaka-aineita, kuten juustot, banaanit, voit, margariinit, maidot, kermat käytetään leivontaan.

6.2. Kertakäyttöastioista luopuminen

Muovisten kertakäyttötuotteiden, kuten ruokailuvälineiden, lautasten, pillien ja sekoitustikkujen käyttö on kielletty vuodesta 2021 alkaen. Seurakuntien on hyvä luopua tai ainakin vähentää myös muiden kertakäyttötuotteiden käyttöä. Kauniaisten seurakunnat käyttävät kertakäyttötuotteita vain erittäin harkiten joissain isoissa tapahtumissa, silloinkin käytetään biohajoavia kuppeja.

6.3. Reilun kaupan tee ja kahvi

Reilun kaupan visiona on, että kehitysmaiden viljelijöillä ja työntekijöillä on turvattu toimeentulo, mahdollisuus kehittyä ja päättää itse omasta tulevaisuudestaan. Järjestelmä on luotu parantamaan kehitysmaiden pienviljelijöiden ja työntekijöiden asemaa kansainvälisessä kaupankäynnissä. Kauniaisten seurakunnissa käytetään Mundo kahvia ja Clipper teetä.

6.4. Kasvisruoka

Seurakunnan tulee kantaa vastuunsa luomakunnasta ja edistää kasvisruuan käyttöä. Kauniaisten seurakunnat on yhä enemmän edistänyt kasvisruokaa, jo tilaisuuksia valmistellessa sovitaan menusta, joka usein on kasvisruokaa. Perheiden lounastilaisuuksissa tarjotaan myös sekaruokaa, mutta tuolloinkin kasvisruokaa on tarjolla vaihtoehtona.

6.5. Reilun kaupan seurakunta ja tuotteet

Reilun kaupan viikkoa vietetään joka vuosi lokakuussa viikolla 43. Viikon tarkoituksena on muistuttaa Reilun kaupan olemassaolosta ja siitä, miten kukin meistä voi omilla ostosvalinnoillaan vaikuttaa. Reilun kaupan seurakunnan tulee käyttää Reilun kaupan kahvia ja teetä kaikissa tapaamisissa ja tilaisuuksissa, tulee käyttää myös säännöllisesti esim. suklaata, kaakaota, ruusuja, tuoremehua jne. Seurakunnan tulee myös osallistua Reilun kaupan viikkoon sekä tiedottaa ja viestittää eri työmuotoihin Reilun kaupan tuotteista. Kauniaisten seurakuntayhtymä on Reilun kaupan seurakunta.

Reilun kaupan tuotteista on käytössä:

- Kahvi (Mundo, luomu)
- Tee (Clipper musta- ja vihreätee)
- Hunaja
- Banaani
- Ruusut
- toisinaan leivontasuklaa, pääsiäismunat

6.6. Lähiruoka

Lähiruulla tarkoitetaan paikallisruokaa, joka edistää oman alueen paikallistaloutta, työllisyyttä ja ruokakulttuuria, se on tuotettu ja jalostettu oman alueen raaka-aineista, ja se luo työtä ja verotuloja omalla alueella. Kauniaisten seurakuntalaisten mm. muistotilaisuuksissa palvelee useimmiten lähialueen pitopalveluyrityksiä. Lounaspaikkoina suositaan Kauniaisten lounasravintoloita. Emäntä ja seurakuntalaiset mahdollistavat sesonkeina läheltä saatujen raaka-aineiden hyödyntämisen. Mm omenoita, raparperia, mustikkaa, viinimarjoja, ohrahiutaleita saadaan kirkon keittiöön ja niistä valmistetaan tarjoiltavia sesongin mukaan, myös kukkia tuodaan kesäaikana omista puutarhoista.

Seurakuntasalin kesäkukkia Vantaan pellolta ja omenapiirakan tekoa oman puutarhan omenoista, 16.9.2025

6.7. Kasvisruuan käytön lisääminen

Kasvisruuan hiilijalanjälki on pienempi kuin liharuuan, lisäksi kasvisruoka on usein edullisempaa valmistaa. Kasvisruuan lisäämiseksi on hyvä varmistaa henkilökunnan osaamista ja tarjota lisäkoulutustautumista. Kauniaisten seurakunnat ovat vuodesta 2023 alkaen pyrkineet lisäämään kasvisruokaa. Aikuisten tapahtumissa tarjotaan vain pelkästään kasvisruokaa, perhetapahtumissa kasvisvaihtoehtoa on aina tarjolla. Kahvi- ja kokoustarjoilut ovat pelkästään kasvistarjoiluja, leikkeitä, lihapasteijoita tms. ei tarjoilla. Tutuista ruuista on muotoiltu kasvisruokia mm. kasvislasagne, kasvispiiraat. Kasvissosekeittoja tehdään säännöllisesti, hedelmiä on säännöllisesti tarjolla.

6.8. Kauden kasvikset

Satokauden kasviksien tuottamiseen tarvitaan vähemmän energiaa kuin kasvihuoneessa kasvatettuihin, sesongin ulkopuolella kannattaa hyödyntää hyvin säilyviä kasviksia, kuten juureksia. Kauniaisten seurakunnissa suositaan kausikasviksia, usein yhdistyy juuri kausikasvikset ja lähiruoka, kun seurakuntalaiset antavat keittiöön raaka-aineita omista puutarhoistaan.

6.9. Luomuruoka

Luomulla tarkoitetaan valvottua ja sovittuihin tuotantomenetelmiin sitoutunutta kasvinviljelyä, kotieläintuotantoa sekä elintarvikkeiden jalostusta ja markkinointia. Luomuruokaa ostetaan paikallisesta luomuruokaa tarjoavasta lounasravintolasta. Seurakunnan ruokaraaka-aineista seuraavat ovat luomua

- Kahvi (Mundo)
- Tee (Clipper)
- Banaani ja myös mahdollisuuksien mukaan muita hedelmiä
- Pillimehut valtaosin
- Tuoremehut osittain
- Ruokosokeripalat

- Perunajauhot
- Munat - siirrytään kokonaan v.2025
- Vehnäjauhot - siirrytään kokonaan v.2025
- Kaurahiutale
- Kookosmaito
- Oivariini - siirrytään v.2025
- Leipä - kannattaa kokeilla v.2025 aikana

6.10. Vastuullinen kala

Kauniaisten seurakunnissa ei käytetä kalaa raaka-aineena. Kalaa tarjoillaan Felian valmiskeitossa, joka on vastuullinen tuote.

6.11. Keittiöhenkilökunnan ympäristökoulutus

Keittiöhenkilökunnalle on hyvin tarjolla ympäristökoulutusta. mm. kasvisruokakursseja, kierrättämistä ja jätehuoltoa, ammattilaisen kädenjälki 'kadenjalki.fi'

[Verkkokurssit - Ammattilaisen kädenjälki](#)

Kauden 2026-2030 tavoitteeksi on nyt hyvä lisätä koulutusta ympäristöalueelta.

6.12. Keittiön ympäristöviestintä

Suomalaisen hiilijalanjäljestä 20 prosenttia tulee ruuasta. Ruuan ilmastovaikutukset kertyvät sen koko elinkaaren ajalta. Seurakunta voi viestiä ruuan ilmastovaikutuksista monin tavoin. mm. ruuan alkuperä, jätteiden lajittelun opastus seurakuntalaisille, pitopalveluille jne. Opastetaan ruuan kunnioittamiseen ja hukan minimoimiseen, hyödynnetään tempaukset ja viestitään kristillisestä perinteestä esim. paastonajan tarjoilujen yhteydessä. Kauniaisten seurakunnat toteuttavat jätteiden lajittelua omassa keittiötoiminnassaan, opastavat pitopalveluita, tuovat lajittelun näyttävästi esille esim. perheiden ja lasten tilaisuuksissa, estävät hukan syntymistä monin tavoin.

6.13. Vastuulliset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat

Valtioneuvosto edellyttää, että julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa tavoitellaan korkeaa laatua ja kokonaistaloudellista kestävyyttä. Motiva tarjoaa oppaan vastuullisiin elintarvikehankintoihin. Kauniaisten seurakunnat käyttävät elintarvikehankintoihin suomalaista tukkuliikettä, hyvin vähäinen osa raaka-aineista hankitaan suomalaisesta lähikaupasta.

6.14. Muut toimenpiteet

Seurakunnan keittiön toiminta on pienimuotoista, tarjoilupalveluita toteutetaan kirkolla ja Sebastoksen toimitiloissa. Tarjoilupalveluiden tarkoitus on palvella seurakuntalaisia piireissä, kerhoissa, kuoroissa jne. Lisäksi keittiötä vuokrataan seurakuntalaisten juhlien, kuten kastejuhlien ja muistotilaisuuksien tarjoilujen järjestämiseen.

Keittiössä syntyy pääasiallisesti biojätettä, sekajätettä, kartonkia, muovia, lasia, pienmetallia ja keräyspaperia. Kaikille näille on omat astiansa keittiössä, josta ne kuljetetaan edelleen jätekatoksen isompiin astioihin. Pitopalveluilta opastetaan lajitteluun. Keittiössä työskentelevillä on hygieniapassi.

Keittiössä on kolme n. 400 litran jääkaappia ja yksi 600 litran pakastin. Lisäksi 280 litran pakastin. Laitteita huolletaan säännöllisesti. Jääkaapit ja pakaste on uusittu noin vuonna 2020, uusinnan myötä energiatehokkuus parani.

Tilojen somistamisessa käytetään kesäkaudella pihakukkia tai kerättyjä kukkia. Kirkon edellisen viikon alttarikimppu hyödynnetään ja siitä rakennetaan pienempiä kimppuja esim. saliin tai aulaan.

Hankinnoissa suositaan ympäristömerkittyjä tuotteita, mikäli se toiminnan kannalta on perusteltua.

Ympäristömerkittyjä tuotteita löytyy ainakin seuraavissa tuoteryhmissä:

- käsiastianpesuaineet (1) Asteri, Kiilto Pro
- puhdistusaineet (1) Vieno, Kiilto Pro
- käsienpesunesteet (1) Erisan Pro
- kahvinsuodatinpussit (1) Fredman
- käsipyyhepaperit (5) Tork

(1) Joutsenmerkki, (5) Eu Eco label

7. ENERGIA, KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖNHOITO

Luvun 7 sisältö

Minimikriteerit

- 7.1 Rakennusrekisteri Basis ja energiankulutuksen seuranta
- 7.2 Kiinteistöstrategia
- 7.3 Energiavastaava

Pisteet

- 7.4 Tilojen käyttö 10 pistettä
- 7.5 Uusiutuva energia 13 pistettä
- 7.6 Kiinteistönhuoltojärjestelmä 5 pistettä
- 7.7 Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuus 25 pistettä
- 7.8 Kiertotalous uudis- ja korjausrakentamisessa 6 pistettä
- 7.9 Kiinteistöjen puhtaanapito 6 pistettä
- 7.10 Rakennusalan, kiinteistönhoidon ja puhtaanapidon koulutus 5 pistettä
- 7.11 Muut toimenpiteet 10 pistettä

Yhteensä enintään 80 pistettä

Kirkko länsisivulta 26.6.2025

Kauniaisten kirkko ja sen oheiset rakennukset ovat merkityksellisiä seurakuntalaisille ja kaupunkilaisille, koska kirkko on oleellinen osa kaupunkikuvaa ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus. Nuoren ikänsä vuoksi kirkko ei kuitenkaan ole suojeltu. Kaikki kirkon rakennusten ulkonäköön vaikuttavat muutokset on neuvoteltava ja hyväksyttävä omistajalla ja Kauniaisten kaupungin rakennusvalvonnalla. Kauniaisten kirkko on rakennettu 1983. Kirkon rakennusten kunnostamisen I vaihe valmistui vuonna 2023. Tuolloin korjattiin kirkon ja virastotalon maanvastaaiset rakenteet, uusittiin salaojat, uusittiin taloteknisiä järjestelmiä sekä maalattiin julkiset tilat ja

uudistettiin kirkon aulan wc-tilat. Kirkon kulttuurihistoriallista arvoa vaalittiin, korjauksessa arvostettiin alkuperäisen arkkitehdin Kristian Gullichsenin työn jälkeä. Kunnostamisen II vaihe tehtäneen vuonna 2027, jolloin uusitaan kirkon ja virastotalon katto ja korjataan julkisivut.

7.1. Rakennusrekisteri Basis ja energiankulutuksen seuranta

Kauniaisten seurakuntayhtymällä on kirkko-, virasto-, ja seurakuntarakennus ja kolumbaario kirkonmäellä.

Yhtymä omistaa myös liiketilan Kauniaisten keskustassa olevassa As Oy Sebastoksessa. Lisäksi seurakuntayhtymällä on omistuksessaan viisi osakehuoneistoa Kauniaisten keskustassa, ne ovat vuokrattuina henkilökunnan asuntoina. Kauniaisten seurakuntayhtymän kiinteistökanta on kirjattu Basis-kohderekisteriin ja käytössä on FIMX huoltokirja. Isännöitsijä seuraa kuukausittain energiankulutusta toimittajien ajantasaisten seurantaportaalien avulla. Energiankulutus raportoidaan myös Basis-kohderekisteriin.

7.2. Kiinteistöstrategia

Kauniaisten seurakuntayhtymä kiinteistöstrategia on valmisteltu kesällä 2025 ja se on luottamuselinten käsittelyssä syksyllä 2025. Kauniaisten seurakunnat ovat vuonna 2022 toteuttaneet laajan kunnostuksen kirkkorakennukseen sekä myös kerhotaloon. Vuonna 2027 on vuorossa kunnostuksen II-vaihe, jolloin kirkon katto uusitaan ja julkisivut korjataan.

7.3. Energiavastaava

Kauniaisten seurakuntayhtymän energiavastaavana toimii isännöitsijä, talouspäällikkö Eeva-Mari Salmi. Energiavastaava huolehtii siitä, että energian hankintalähteet ovat varmat ja toimivat ja hinnoittelu kilpailukykyinen. Kaukolämpö hankitaan Fortum Power and Heat Oy:ltä ja sähkö Hanselin kilpailutuksen kautta, vuosina 2025-2028 Lumme Energia Oy:ltä.

7.4. Tilojen käyttö

Hiilineutraali kirkko 2030 – strategian mukaan vähällä käytöllä olevista tiloista luovutaan ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään. Tähän voidaan vaikuttaa mm. varauskalenteria hyödyntämällä, toimintoja keskittämällä lisäämällä yhteiskäyttöä ja tilojen monikäyttöisyyttä.

Kauniaisten seurakunnat käyttävät Kauniaisten kirkon tiloja ja muita tiloja yhteisesti, siten tilat jaetaan kahden toimivan seurakunnan kanssa. Kauniaisissa on yksi kirkko ja kirkon ohessa keskeiset seurakuntatilat, lisäksi Kauniaisten keskustassa seurakuntatila ja sisähautausmaa Kolumbaario sekä lasten leikkipuisto.

Tilat ovat seurakunnallisen toiminnan ja seurakunnallisten sidosryhmien tai seurakuntalaisten käytössä. Koska tiloissa toimii kaksi seurakuntaa, sekä lukuisia seurakuntien sidosryhmiä, tilojen käyttöaste on hyvä. Oma kahden seurakunnan tuottama toiminta on vilkasta ja yhteisten tilojen hyödyntäminen sopuisaa ja tehokasta. Sen lisäksi Kauniaisten kirkko on keskeinen toimija paikallisten erityisesti musiikkitoimijoiden keskuudessa. Tiloja luovutetaan harjoituksiin ja konsertteihin vilkkaasti. Seurakuntien etu on, että hallinnassa on vain yksi kirkko ja siihen läheisesti liittyvä kirkon

rakennukset. Leiripalvelut hankitaan olemassa olevista leirikeskuksista, seurakunnille ei ole tarpeen oman leirikeskuksen hankkiminen.

7.5. Uusiutuva energia

Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian tavoitteena on vähentää kiinteistöjen hiilidioksidipäästöjä, suosituksena on luopua öljylämmityksestä ja fossiililla polttoaineilla tuotetun sähkön käytöstä vuoteen 2025 mennessä.

Kauniaisten kirkon rakennukset lämmitetään kaukolämmöllä, joka tuotetaan Fortum Power and Heat Oy:n toimesta. Fortum Power and Heat Oy on sitoutunut vähentämään hiilidioksidin ominaispäästöjä kaukolämmöntuotannossa Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella toimivassa kaukolämpöverkossa 2020-luvun aikana. Osana muutosta hiilen käyttö loppui 28.4.2024. Fortum kertoo, että fossiilisia polttoaineita korvataan ratkaisulla, jotka hyödyntävät mm. palvelinkeskusten ja jätevesien hukkalämpöä, lämpöpumppuja, sähkökattiloita ja lämpöakkuja sekä biomassasta saatavaa energiaa.

Kauniaisten seurakuntayhtymä on ollut mukana Hanselin sähköenergian kilpailutuksessa ja ostaa nyt sähköenergiaa Lumme Energia Oy:ltä vuosina 2025-2028. Sopimuksen mukaan alkuperätakuilla varmennettua uusiutuvaa energiaa on vähintään 60 %.

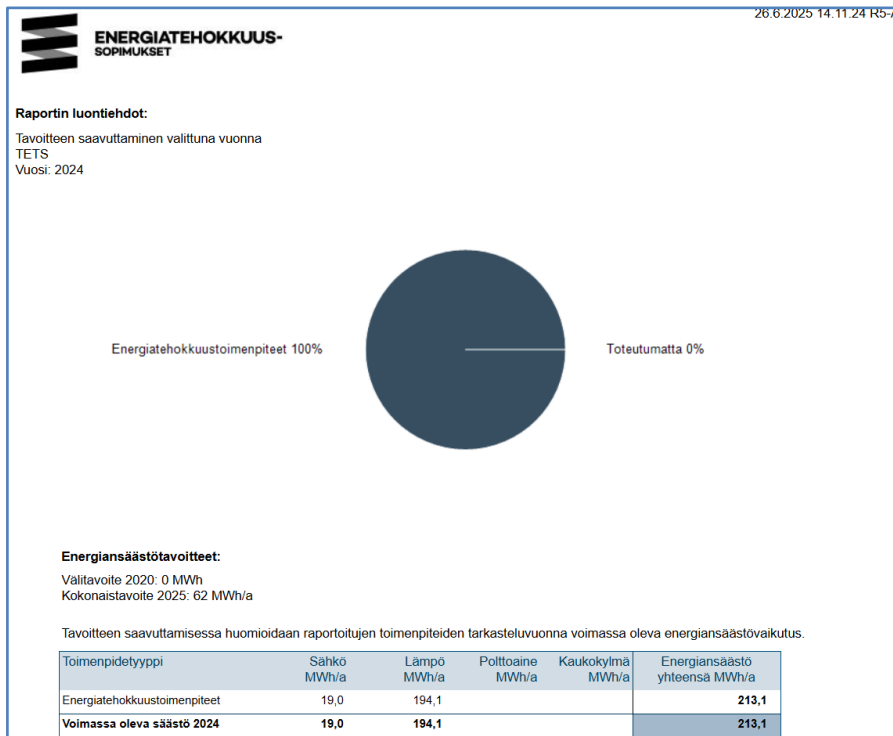
7.6. Kiinteistöhuoltojärjestelmä

Hyvällä kiinteistöhuollolla pidetään talotekniset järjestelmät toimintakuntoisena. Näin voidaan saavuttaa hyvä sisäilman laatutaso ja pidetään järjestelmän elinkaarikustannukset aisoissa. Ennakoivalla huollolla vältetään käyttöhäiriöitä ja kalliilta vikakorjauksilta. Kauniaisten seurakuntayhtymän huoltotoimi hoidetaan Kiinteistöhuolto Tahdin toimesta, lisäksi käytetään erikoishuoltoliikkeitä. Tapiolan lämmön kiinteistöjärjestelmä on Emma. Kauniaisten seurakuntayhtymän käyttämä huoltokirjajärjestelmä on FIMX. Vuonna 2023 käyttöön otettu FIMX auttaa kiinteistöjärjestelmien kriittisten huoltojen huolehtimisessa.

7.7. Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuus

Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian mukaan seurakuntien tulee selvittää rakennustensa energiankulutus ja kirjata sitä Basis-järjestelmään. Rakennusten energiatehokkuutta voi parantaa mm. energiakatselmuksilla, kulutusseurantaa hyödyntämällä, lämmitysverkoston perussäädöillä, ilmastointijärjestelmien tasapainotuksella ja kiinteistön käyttäjiä opastamalla. Nämä on toteutettu peruskunnostuksen yhteydessä 2022 ja sen myötä, energiakatselmus soveltuvien osien.

Kauniaisten seurakuntayhtymän kirkkorakennusten kunnostustoimissa vuonna 2022 yksi pääpainopiste oli energiatehokkuuden nostaminen. Kauniaisten seurakuntayhtymä on mukana Motivan vapaaehtoisessa energiatehokkuusohjelmassa (2017-2025). Kirkon kunnostuksen yhteydessä uusittiin ilmanvaihtokoneita ja poistopuhaltimia, mitattiin ja säädettiin rakennusten ilmanvaihdot, tasapainotettiin patteriverkosto ja uusittiin patteriventtiilit. Uusittiin myös talotekniikan automaatiojärjestelmä, joka säättää ja optimoi kaikkien taloteknisten laitteiden toimintaa. Energiakulutuksen seuranta kuuluu kuukausittaisiin rutiineihin. Vuosittain raportoidaan Motivan järjestelmiin vapaaehtoisen energiatehokkuussopimuksen puitteissa.

Ote Motivan energiatehokkuusraportointi (26.6.2025), Kauniaisten kirkko, vuosi 2024

Kokonaisenergiakulutukselle asetettiin -7,5% alenemataavoite vuodesta 2018 vuoteen 2025 mennessä, ja se saavutettiin. Lisäksi tilojen käyttöolosuhteet ovat parantuneet käyttäjien näkökulmasta.

Kauniaisten kirkon kunnostustoimet jatkuvat vuonna 2027, jolloin uusitaan katto ja yläpohjan eristeet, myös julkisivut korjataan. Katon ja yläpohjan eristeiden uusimisen myötä energiatehokkuus paranee edelleen.

7.8. Kiertotalous uudis- ja korjausrakentamisessa

Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi pitää uudisrakentamisen lisäksi korjausrakentamisessa tähdätä energiankulutuksen vähentämiseen, koska suurin osa seurakuntien rakennushankkeista on korjaamista. Oleellista on rakennusten hyvä ylläpito niiden elinkaaren pidentämiseksi.

Rakentamisessa kiertotalous tarkoittaa materiaalien ja aineiden kiertoa, uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja uusiutumattomien uudelleenkäyttöä. Purkamisessa tulee huolehtia purkumateriaalien lajittelusta ja niiden tehokkaasta uudelleenkäytöstä.

Kauniaisten kirkon kunnostuksen ensimmäisessä vaiheen energiatehokkuustoimia on selostettu kohdassa 7.7. Remontissa pyrittiin kiertotalouden näkökulmasta mahdollisimman paljon kunnostamaan uusimisen sijaan mm. kerhotalon ikkunat, osa iv-koneista huollettiin, vain alkuperäiset koneet vaihdettiin. Uusimalla kirkon ulkopuoliset maanvastaiset rakenteet ja salaojat pidennettiin kirkon rakennusten elinkaarta vuosikymmeniä. Kiinteistön huoltaminen ja ylläpito varmentavat rakennusten pitkäaikaista käyttöä.

7.9. Kiinteistöjen puhtaanapito

Rakennusten hyvä ylläpito ja toimiva puhtaanapito on rakennusten elinkaarta merkittävästi pidentävää toimintaa. Ympäristömyönteinen siivous tarkoittaa tarpeellista kokonaislaatutasoa ja asiallista työmäärää. Siivousvälineiden, puhdistusaineiden ja siivousmenetelmien valinnoilla on iso rooli puhtaanapidossa. Siivous on osa asiakaspalvelua, siivouksella varmistetaan turvallinen ympäristö asiakkaille ja työntekijöille, samalla hyvällä siivouksella suojellaan rakennusta ja sen kulumista. Käyttöturvallisuustiedotteet ja luettelo työpaikalla käytettävistä kemikaaleista on pidettävä työpaikalla työntekijöiden saatavilla.

Kaunaisten seurakuntayhtymä käyttää siivoukseen siivousalan yritystä, MTB Oy. MTB Oy:llä on ympäristösertifikaatti, Ekokompassi. Työohjeet ja käyttöturvallisuustiedotteet on saatavissa kussakin siivoukskomerossa. Kemikaalirekisteri on laadittu ja päivitetään tarpeellisin väliajoin. Siivoustyötä ohjaa työnjohtaja ja Kauniaisten seurakuntayhtymään on nimetty omat siivoajat. Lisäksi kiinteistöhenkilökunta osallistuu siivoukseen omilla vastualueillaan.

Päivittäissiivouksen sisältö ja runko on määritetty siivoussuunnitelmaan, jota valvotaan. Siivotaan riittävästi, mutta ei ylitse tarpeen. Lasten tilat ja kirkon julkiset tilat siivotaan päivittäin, mutta toimistotilat noin kahdesti viikossa. Siivouksessa käytetään valtaosin ympäristömerkittyjä tuotteita. Suursiivoukset tehdään kesäaikaan, mikä auttaa päivittäissiivousta. Panostamalla lattioiden hyvään kuntoon päivittäissiivous helpottuu. Lattiapinnat vahataan vähintään kerran vuodessa. Siivouksessa käytetään mikrokuituliinoja, mopit ovat pestäviä. Kirkkotekstiilejä huolletaan ympäristöystävällisin menetelmin. Julkisissa wc tiloissa on käytössä vaihtopyyhe automaatit, paperiannostelijoita on vähennetty. Saleissa ja takkahuoneissa on käytössä pyyhittäviä no-problem liinoja, joita käyttämällä vähennetään liinojen pesutarvetta. No-problem liinoja hankittiin lisää vuoden 2024 aikana. Samoin hankittiin uudelleen pyykinpesukone siivoushuoneeseen, jolloin pikkupyykit voidaan pestä itse ja näin vähentää hiilijalanjälkeä mm. kuljettamisen osalta.

7.10. Rakennusalan, kiinteistönhoidon ja puhtaanapidon koulutus

Rakennus-, kiinteistö- ja puhtaanapidon alan ympäristösäädökset ja -käytännöt muuttuvat nopealla tahdilla, joten henkilöstön tietojen pitäminen ajan tasalla on tärkeää. Kauniaisten seurakuntayhtymässä talouspäälliköllä on isännöinnin erikoisammatti tutkinto. Rakennuttamisessa apuna käytetään rakennusalan ammattilaisia, mm. projektipäällikkö, ammattisuunnittelijat, arkkitehti. Puhtaanapito on ulkoistettu yritykselle, jolla on tarpeelliset sertifikaatit sekä hyvä työjohto ja osaavaa ja koulutettu siivousalan henkilökunta.

7.11. Muut toimenpiteet

Sisälampustot ovat valtaosin ledejä. Kaikki ulkovalot sekä isot valonheittimet on vaihdettu ledeiksi, ja ulkovalaisimia myös uusittiin remontin 2022 yhteydessä. Ulkovalaistusta ohjataan hämäräkytkimellä ja automaatiojärjestelmällä. Ulko-oviin on tehty energiahukan estämiseksi huoltokorjausta, mm. asetettu kumilaahuksia, tiivisteitä on uusittu. Taloautomaatiojärjestelmä ohjaa ja optimoi kaikkea talotekniikkaa; lämmitystä, ilmastointia, valaistusta jne.

8. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET

Luvun 8 sisältö

Minimikriteerit

- 8.1 Hautausmaan hoitosuunnitelma
- 8.2 Perennahoito

Pisteet

- 8.3 Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi 8 pistettä
- 8.4 Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi 5 pistettä
- 8.5 Kevyemmän hoidon alueet 2 pistettä
- 8.6 Monivuotiset kasvit 2 pistettä
- 8.7 Vieraslajien torjunta 3 pistettä
- 8.8 Kemikaalihaittojen ehkäisy 5 pistettä
- 8.9 Vedenkulutuksen pienentäminen 3 pistettä
- 8.10 Koneiden ympäristövaikutukset 3 pistettä
- 8.11 Vainajan tuhkaamisen ympäristövaikutukset 6 pistettä
- 8.12 Hautaukseen liittyvät ekologiset vaihtoehdot 3 pistettä
- 8.13 Hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen liittyvät ympäristönäkökulmat 3 pistettä
- 8.14 Hautakivien uusiokäyttö 3 pistettä
- 8.15 Hautausmaiden ympäristökasvatuksellisten arvojen hyödyntäminen 3 pistettä
- 8.16 Hautausmaahenkilöstön ympäristökoulutus 5 pistettä
- 8.17 Muut toimenpiteet 5 pistettä

Yhteensä enintään 59 pistettä

Kauniaisten seurakuntayhtymän hautausmaa on kolumbaario, eli hautaholvi uurnille, lisäksi Kauniaisten kolumbaariossa on pieni kappeli. Maastohautausmaa on kaupungin omistama ja kaupungin hoidossa. Kolumbaario sijaitsee kerhotalon alla, sen lämpötila on n. +18 asteessa. Kolumbaariossa virtaa 'elämänvirta' päiväsaikaan, yöaikaan virta on suljettu. Luonnonvaloa saadaan kattavasti kesäaikana valokuiluista. Tässä luvussa käsitellään hautausmaata ja viheralueita Kauniaisten seurakunnille soveltuvien osien.

Kolumbaarion sisäänkäynti 26.6.2025

8.1 Kolumbaarion käyttösuunnitelma

Kolumbaarion käyttösuunnitelma on liitteenä 8. Kolumbaariota hoitavat vahtimestarit.

8.2. Perennahoito

Kauniaisten kaupunki hoitaa Kauniaisten hautausmaan. Kesäkukkahoidon vaihtoehtona on tarjolla perennahoito. Kirkon mäen piha-alueiden istutukset ovat suurimmaksi osaksi puita, pensaita ja perennoja. Vuosittain tehdään hoitoleikkauksia eri kasviryhmillä, jotta hoitoleikkauskierto pysyy hyvänä ja istutukset kauniina. Kirkon remontin yhteydessä kesällä 2022 oleva kasvillisuus siirtoistutettiin ja tuotiin takaisin pihaan kaivuiden jälkeen. Valtaosa vanhoista alkuperäisistä perennoista saatiin näin säästettyä ja ne pääsivät uuteen kukoistukseen vanhoilla paikoillaan.

Kauniaisten kirkon sisäpiha 26.6.2025, alkukesän loistossaan, sekä 10.9.2025 loppukesän auringossa.

8.3. Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi

Kauniaisten hautausmaa on hautausmaa Kauniaisissa Kasavuoren alueella. Sen pinta-ala on noin 3,1 hehtaaria. Hautausmaa on perustettu vuonna 1927. Vaikka hautausmaa on kunnallinen, se on kuitenkin vihitty luterilaiseksi hautausmaaksi. Turun kunnallisen hautausmaan ohella se on Suomen ainoa kunnan omistama hautausmaa. Vuonna 1942 pystytetty sankaripatsas on Yrjö Liipolan veistämä.

Kauniaisten hautausmaan sisäänkäynti

8.4. Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi

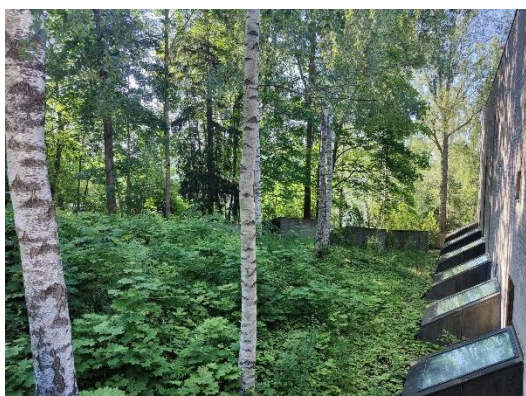
Kauniaisten kirkko on rakennettu 1983. Kirkon ympäristöön ja leikkikentälle on tehty pihasuunnitelma, jossa kaikki lajistot on määritelty. Merkittävä osa alkuperäisistä lajeista ja istutuksista on tallella ja hyvässä kunnossa mm. mongolian vaahtera, pihajasmike, kellokuusama, villiviinit, ruusukvitteni. kirkon remontin yhteydessä ikänsä päässä ollut mantsurian jalopähkinä jouduttiin uusimaan, samoin sisäpihan keskellä kasvava syreenihortensia. Kirkon remontin yhteydessä keväällä 2023 muotoiltiin myös kirkon länsipihaa uudelleen. Siinä kasvaa nyt kauniiden luonnon mäntyjen ohella tammi (Toivon puu, se on istutettu Reformaation juhluvuonna 2017) sekä norjanangervon rivistö, 2023. Pihojen alkuperäiset kasvilajit on lueteltu liitteessä 9.

Mantsurian jalopähkinä Kauniaisten kirkon sisäpihalla kesäkuussa 2025, istutettu 2023. Alkuperäiset villiviinit ja syreenihortensia syyskuussa 2025.

8.5. Kevyemmän hoidon alueet

Kolumbaarion pohjoisseinämällä on luonnonvarainen aidattu 'hautausmaa-alue', joka on luonnonmukaisesti hoidettu pieni lehto koivupuineen ja aluskasvillisuuksineen. Alueen aluskasvillisuutta hoitoleikataan harvakseltaan.

Kolumbaarion pohjoisseinämän luonnonvarainen alue, 27.6.2025

8.6. Monivuotiset kasvit

Kirkon viheralueiden istutukset pyritään pitämään helppohoitoisina. Kesäisin istutamme kesäkukkia vain piha-alttarille ja muutamaan ulkoruukkuun. Valtaosin istutukset ovat helppohoitoisia alkuperäisiä pensas- ja puuistutuksia, joita hoidetaan säännöllisesti.

8.7 Vieraslajien torjunta

Kauniaisten kirkon tontilla ei juuri ole vieraslajeja. Käsikitkentää tehdään kesän mittaan säännöllisesti viheralueille.

8.8. Kemikaalihaittojen ehkäisy

Kemikaalien käytölle ei ole tarvetta kirkon tontilla. Kiinteistöhuolto Tahti ei käytä kemiallista torjuntaa vaan rikkaruohojen torjunta tehdään kuumalla höyryllä, siimaleikkaamalla tai kitkemällä.

8.9. Vedenkulutuksen pienentäminen

Kasteluvettä käytetään ainoastaan kesäkukille ja istutuksille kahden ensimmäisen vuoden aikana.

8.10. Koneiden ympäristövaikutukset

Kirkon sisäpihan ja portaiden hoito – ja lumityöt tehdään käsin, koneita käytetään vain kiinteistön isommilla alueilla, etu- takapihalla. Seurakunnalla ei ole omia työkoneita.

8.11. Vainajan tuhkaamisen ympäristövaikutukset

Kauniaisten seurakunnat ovat edistäneet tuhkaukseen liittyviä ekologisia asioita jo vuodesta 1998 alkaen, jolloin Kolumbaario perustettiin. Kauniaisten seurakuntien ainoa omassa hoidossa oleva hautausmaa on siten kolumbaario. Kolumbaariossa on hautalokeroita sekä kalliohauta. Kaikista vainajista tuhkaattaneen Kauniaisissa jopa yli 80%. Lähin krematorio on Espoossa, jolloin kuljetusmatkat ovat lyhyitä.

8.12. Hautaukseen liittyvät ekologiset vaihtoehdot

Kaunaisten seurakuntienkin siunauksissa yhä useammin isoista kukkalaitteista on luovuttu ja käytetään pienempiä muistokukkia tai 'yksi ruusu' kultakin saattajalta.

8.13. Hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen liittyvät ympäristönäkökulmat

Kauniaisten kolumbaariossa suositetaan ledi kynttilöiden käyttöön. Uurnalokeroiden edustalle voidaan sijoittaa vain pieniä muistoesineitä. Leikkokukkia käytetään hillitysti. Kolumbaariossa on lajitteluastiat. Kolumbaarion virta 'elämän virta' on ohjattu toimimaan vain päiväsaikaan, kiertävä vesijärjestelmä on lähes suljettu järjestelmä, vettä lisätään vain haihtumisen mukaan.

8.14. Hautakivien uusiokäyttö

Kauniaisten kolumbaarion hautakivi voidaan vaihtaa kalkkikivestä omaisten valitsemaan suomalaiseen kiveen, graniittiin tai marmoriin. Kolumbaarion hautakivet ovat pieniä, halutessaan omaiset voivat säilyttää kalkkikiven ja kiinnittää siihen pienen messinkilaatan.

8.15 Hautausmaiden ympäristökasvatuksellisten arvojen hyödyntäminen

Seurakunnan luottamushenkilöt ja päättäjät ovat tutustuvat kautensa aikana kolumbaarioon. Paikallisten koulujen oppilaat käyvät kirkkoon tutustumiskierroksella myös kolumbaariossa. Myös rippikouluopetukseen sisältyy käynti kolumbaariossa.

9. METSÄT JA MUUT LUONNONALUEET

Kauniaisten seurakunnilla eikä seurakuntayhtymällä ole omistuksissaan merkittäviä metsiä. Jorvin alueella on Pikku-Ingas niminen n. 3 ha suuruinen tila, joka on lähivirkistysalue. Alueella tehdään tarvittavia hoitotoita muutaman vuoden välein.

Pikku-Ingas nimisellä tilalla ei ole luonnonsuojelulain suojelemaa luontotyyppiä. Espoon kaupunki on tavannut alueella liito-oravia, jonka vuoksi Kauniaisten seurakuntayhtymä on myöntänyt luvan Espoon kaupungille istuttaa rajatulle alueelle puita liito-oravien reittien suojelemiseksi. Alueella on nyt yli 20 uutta istutettua puuta. Lisäksi alueella on luonnonvaraisena ainakin tammia, pähkinäpensaita ja saarneja muiden tavanomaisempien puiden rinnalla. Seurakuntayhtymä on hoitanut alueen metsänpohjaa edellisinä kesinä ja jatkaa metsänpohjan hoitamista muutaman vuoden välein, vuosina 2019 ja 2020 on tehty toimenpiteitä alueella. Pikku-Ingasen lähivirkistysalue ei ole sertifioitu.

10. LIIKENNE

Luvun 10 sisältö

Minimikriteerit

10.1 Matkustussääntö

Pisteet

10.2 Matkustus- ja kuljetustarpeen vähentäminen 5 pistettä

10.3 Kevyen liikenteen lisääminen 5 pistettä

10.4 Julkisen liikenteen hyödyntäminen 5 pistettä

10.5 Vaihtoehtoiset ajoneuvojen energianlähteet
ja vähäpäästöisyys 5 pistettä

10.6 Kestävän työmatkaliikkumisen kampanjat 2 pistettä

10.7 Taloudellinen ajotapa 2 pistettä

10.8 Muut toimenpiteet 10 pistettä

Yhteensä enintään 34 pistettä

10.1 Matkustussääntö

Liikenteellä on kasvihuonekaasujen merkittävänä päästölähteenä suuri vaikutus ilmastonmuutokseen. Seurakunnan työhön kuuluu ihmisten tapaaminen ja kokoontuminen.

Kauniaisten seurakunnissa liikutaan mahdollisimman paljon jalkaisin, pyörällä tai julkisilla ajoneuvoilla. Henkilökunta käyttää HSL-sovelluksen yrityssovellusta työmatka- ja työtehtävä liikkumiseen. Oman auton käyttö korvataan verottajan matkustussäännön mukaan ja käyttäjä tekee autolla kuljetusta työmatkasta matkalaskun. Oman auton käyttöä minimoidaan järjestämällä ryhmäkuljetuksia jne. Ulkomailla matkustamiseen liittyvät asiat käsitellään aina etukäteen erikseen esimiehen kanssa.

10.2 Matkustus- ja kuljetustarpeen vähentäminen

Kauniaisten seurakuntien etu on, että Kauniaisten kaupunki on pieni ja tiivis yhteisö. Seurakuntalaiset pääsevät kävellen kirkkoon lähes poikkeuksetta. Liikenneyhteydet Kauniaisiin hieman etäämmältäkin ovat hyvät, sillä Kauniaisten juna-asema on aivan kirkon äärellä. Nopein tie pääkaupunkiin on junalla, junamatka kestää n. 15 min. Yhteydet myös lännen suuntaan ovat hyvät.

Seurakunnalla ei ole omia autoja, työntekijöistä vain muutamat käyttävät autoa työmatkoillaan. Kirkolla on valmius kahteen sähkölatauspisteeseen kirkon pohjoispäädyssä, niiden käyttöönotosta tehdään päätös remonttivaihe II:n yhteydessä. Seurakuntayhtymä tarjoaa henkilökunnalle vuokra-asuntoja Kauniaisten kaupungissa (5 asuntoa). Työntekijöiden matkat seurakuntalaisten luokse taittuvat usein kävellen, mm. diakonia ja vanhustyö. Nuoret pääsevät kirkolle pyörällä ja kävellen. Kuljetukset leirikeskuksiin tehdään yhteisellä bussilla. Seurakuntatyö on varsin paikallista, senpä vuoksi pienen seurakunnan lentomatka tarpeet ovat vähäiset. Lentoja on vuosittain vähän ja ne suuntautuvat korkeintaan Euroopan lähialueille, tällaisia voivat olla kuoromatka pohjoismaihin tai kirkkoherrojen kokous tms.

Seurakunnalla on vain kaksi toimipistettä, kirkonmäki ja keskustan seurakuntatila. Liikkuminen kahden tilan välillä tehdään yleisimmin kävellen, koska ne ovat kävelymatkan päässä toisistaan. Seurakunnan työntekijöiden käytössä on yhteinen polkupyörä, jota käytetään esim. asiakaskäynteihin, koska välimatkat ovat lyhyet.

10.3 Kevyen liikenteen lisääminen

Kauniaisten seurakunnassa on yhteiskäyttö polkupyörä. Käytössä on uudet ja toimivat sosiaalitilat (suihku, sauna, pukuhuone, vuodelta 2022). Sisäpihalla on tarjolla pyörätelineet sähköpyörille ja perinteisille pyörille.

10.4 Julkisen liikenteen hyödyntäminen

Kauniaisten seurakunnassa on käytössä HSL yrityssovellus. Henkilökunnan julkista työmatkaliikennettä tuetaan vuosittain 300 eurolla. Kuljetukset leireille järjestetään tilausajoina, yhteiskuljetuksissa matkustaa myös henkilökunta.

10.5 Muut toimenpiteet

MS Teams on viime vuosina mahdollistanut laajasti sähköisiä koulutusmahdollisuuksia, sähköisiä kokouksia. Koulutusmatkoja tehdään oleellisesti vähemmän kuin aiemmin, mm. kaikki hallinnon koulutukset voidaan hoitaa etäkoulutuksina. Uudenlaiset some-viestintämahdollisuudet lisäävät seurakuntalaisten kohtaamista uudella tavalla ja monimuotoisesti.

Seurakunnalla ei ole omia ajoneuvoja.

11. TAVOITTEET KAUSILLE 2026-2030

Toiminto	Tavoite	Keinot	Vastuu
2 Ympäristöjärjestelmä	Ympäristötyöryhmä	Ryhmän jäsenten nimeäminen tarpeen mukaan	YKN
	Sisäinen ympäristökatselmus	Väliauditointi 2028	Ympäristötyöryhmä
	Ympäristöohjelma Ulkoisen auditointi	Päivitys 2029-2030 Suoritetaan 2030	Ympäristötyöryhmä YKN ja ympäristötyöryhmä
	Ympäristölainsäädännön seuranta	Julkiset kanavat ja kirkon ympäristökanavat	Ympäristötyöryhmä
	Ympäristöjärjestelmän jatkuva arviointi	Ympäristöohjelman käsittely toimintasuunnitelmissa ja vuosikertomuksissa	Kirkkoherrat Talouspäällikkö Toimialavastaavat
	Koulutus	yksi ympäristöaiheinen koulutushetki, luontohetki tms. koko henkilöstölle per vuosi	Ympäristötyöryhmä
3 Toiminta ja talous	Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia, yli 2% kirkollisverotuloista	Määritetään talousarviossa	YKN, YKV
	Ympäristömerkittyjen tuotteiden lisääminen vuonna 2030 yli 30 tuotetta	Hankintojen tarkentaminen, v.2024 päivitetyn hankintaohjeen noudattaminen	Ympäristötyöryhmä ja toimintojen vastuulliset
	Sähköinen asianhallinta	sähköinen asianhallinta (Domus) käytössä kokonaisuudessaan 2026-2027	taloustoimisto

	Valtaosin paperiton taloushallinto Paperinkulutuksen vähentäminen -15% 2025 – 2030 Toimistotarvikeostojen lievä alentaminen	sähköistä asianhallinta-järjestelmää ja talouspalvelukeskuksen järjestelmiä hyödyntäen sähköisten järjestelmien edelleen hyödyntäminen sähköisten järjestelmien hyödyntäminen	taloustoimisto koko henkilökunta koko henkilökunta
4 Ympäristökasvatus	Seurakuntien ympäristökasvatus-suunnitelmat sisältävät tavoitteita työaloittain	Liitteen 5 ja 6 noudattaminen	Kirkkoherrat ja työalavastaavat
5 Jätehuolto ja kiertotalous	Lajittelu, hyötyjätteet ja jätteiden kierrättämisen edistäminen Jätteen syntymisen vähentäminen	Tiedottaminen, koulutus, teknologian ja käytäntöjen seuraaminen -Ruokahävikin minimointi -kierrätysmateriaalin /-tuotteiden hyödyntäminen, -meille tarpeettomien tavaroiden edelleen kierrättäminen -remonttivaihe II, korjataan olevia uusien hankkimisen sijaan (mm.ikkunat)	Koko henkilökunta, talouspäällikkö Koko henkilökunta
6 Ruoka ja keittiöt	Luomu tuotteiden lisääminen, yli 10 tuotetta vuoteen 2030 mennessä Lähituotteista toteutus esim. kesällä ja syyskaudella Kasvisruoka tarjonnan entisestään vahvistaminen	Tukun tarjonnan hyödyntäminen puutarhoilta ja pihoilta kauden tuotteita kasvisruokakoulutuksien hyödyntäminen ja työssä oppiminen –'näppärät ja maukkaat reseptit'	keittiöhenkilökunta keittiöhenkilökunta keittiöhenkilökunta

		Perhesopan nykyinen kasvisrytmi ¼ kasvatetaan 2/4 :ään (ei punaista lihaa)	
7 Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito	Turvallinen, sekä riittävä ja kustannustehokas siivoustoimi Siivoussuunnitelma Energiatehokkuuden lisääminen Uudistuvan energian lisääminen yli 60%:iin	Ulkoistettu ammattisiivous vaihtomatot, -pyyhkeet, vuokralaitteet jatketaan ylläpito, 'tarpeellinen ja riittävä' siivousrytmi Kirkon kunnostustoimet, vaihe II -yläpohjan uusi eristys Sopimukset energiayhtiöiden kanssa	talouspäällikkö talouspäällikkö talouspäällikkö yhdessä siivoustyönjohtajan kanssa YKN, YKV talouspäällikkö
8 Hautausmaat ja viheralueet	Kirkon tontin viheralueista huolehtiminen	Huolehditaan kirkon sisäpiha ja viheralueet kuntoon remonttivaihe II jälkeen ja sen yhteydessä	talouspäällikkö
9 Metsät ja luonnonalueet	Omistuksessa olevasta lähivirkistysalueesta huolehtiminen Sisäpihan ja leikkipuiston hyödyntäminen vihreänä keitaana	Metsäpalstan hoito Erilaiset tapahtumat ja toteutukset kirkon pihapiirissä	talouspäällikkö koko henkilökunta
10 Liikenne	Kävelyn, pyöräilyn, julkisen liikenteen ja lähellä asumisen tukeminen	Jatketaan nykyisten henkilöstöetujen tarjoamista, jotka tukevat ympäristöystävällistä työmatkaliikennettä kirkon pohjoispäädyn sähkölatauspaikkavaraukset on viimeistely sähkölatausasemiksi	Johtoryhmä, YKN YKN, YKV

LIITTEET

Liite 1 Ympäristödiplomin pistetaulukko

Liite 2 Hankintaohje

Liite 3 Sijoitusstrategiat

Liite 4 Kauniaisten suomalaisen seurakunnan ympäristöviestintä suunnitelma

Liite 5 Kauniaisten suomalaisen seurakunnan ympäristökasvatussuunnitelma 2026-2030

Liite 6 Grankulla svenska församling, plan för miljöfostran 2026 – 2030

Liite 7 Jätehuoltokartoitus

Liite 8 Kolumbaarion käyttösuunnitelma

Liite 9 Pihojen alkuperäiset kasvilajit